

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри іноземної
філології, українознавства та
соціально-правових дисциплін
Протокол № 1 від 01.09.2022 р.
Завідувач кафедри
_____ С. А. Остапенко

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
ТА ОСНОВИ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 3

Розробник: Дмитрук Л. А.,
д.п.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для ЗВО спеціальності 035 «Філологія»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість змістовних модулів	2
Лекції, годин	20
Практичні / семінарські, годин	15
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	55
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	2,5
самостійної роботи студента	3,9
Вид контролю	екзамен

2. Програма навчальної дисципліни

Мета – створити теоретичну основу для подальшого набуття студентами практичних умінь та навичок у галузі перекладу та вивчення моделей і закономірностей процесу перекладу і перекладацьких відповідностей, а також способів перекладу текстів різних жанрів та стилів. Розвинути у студентів здатність об'єктивно, на основі вироблених наукою про переклад критеріїв, оцінювати переклади з точки зору редакторської діяльності, активізувати творчі здібності перекладачів-початківців.

Завдання:

ознайомити студентів із сучасним станом перекладознавства в нашій країні й за кордоном;

вивчити базові теоретичні положення, поняття й терміни сучасного перекладознавства як системи уявлень про міжмовну й міжкультурну комунікацію; аспекти, моделі, методи, основні закономірності перекладання;

визначити типи перекладання, їхні особливості; принципи перекладацької стратегії, етапи перекладацької діяльності; особливості функціональних стилів і жанрів текстів; особливості редагування різних видів перекладеної літератури; способи перекладання безеквівалентної лексики; види лексичних паралелей, зокрема «хибних друзів перекладача»; види перекладацьких трансформацій;

ознайомитися із специфікою професії перекладача і її відмінністю від інших задля підготовки до подальшої ефективної професійної діяльності.

оволодіти основними поняттями критики й редагування перекладів.

Предмет – базові теоретичні положення, поняття й терміни сучасного перекладознавства як системи уявлень про міжмовну й міжкультурну комунікацію, різновиди перекладацької діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Визначення і зміст поняття «переклад». Історичні аспекти перекладознавства.

Тема 2. Термін і поняття «переклад» та рівні його реалізації.

Тема 3. Види перекладу і тлумачення.

Тема 4. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць.

Тема 5. Перекладацькі трансформації.

Тема 6. Особливості перекладу літератури різних жанрів і стилів.

Тема 7. Види редагування перекладеної літератури.

Тема 8. Особливості редагування різних видів перекладеної літератури.

Мовностилістичні засади відтворення та редагування іншомовних текстів.

Тема 9. Втрати при відтворенні тексту й редакторська допомога перекладачеві.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

інтегральної компетентності:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних програмних компетентностей:

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

уміння виявляти, ставити та вирішувати проблему;

здатність працювати в команді та автономно;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

фахових програмних компетентностей:

усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ;

здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;

здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються;

здатність вільно, гнучко і ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;

здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних та літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;

здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;

усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;

здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;

здатність здійснювати перекладацьку діяльність різних видів;

усвідомлення науково-технічної термінології та вміння застосовувати її у процесі перекладу;

здатність аналізувати та розуміти ситуацію на ринку перекладацьких послуг з урахуванням вимог до роботи перекладача, професійного стандарту;

2) досягнення **програмних результатів навчання:**

вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями і нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;

ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;

організовувати процес свого навчання й самоосвіти;

співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;

розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;

знати й розуміти систему мови і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;

знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній й діяльності;

знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;

аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;

забезпечення міжмовної та міжкультурної усної та письмової комунікації та міжмовного і міжкультурного обміну інформацією в різних галузях шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів іноземною (іноземними) та українською мовами;

здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;

знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності;

мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях в галузі філології;

знання ролі перекладача та принципів професійної діяльності; володіння прийомами забезпечення якості перекладу (вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотний переклад);

володіти різними видами стратегій, методів та прийомів для здійснення ефективної перекладацької діяльності одноосібно і в команді;

володіти науково-технічною термінологією та адекватно застосовувати її у процесі перекладу;

аналізувати та розуміти та ситуацію на ринку перекладацьких послуг з урахуванням вимог до роботи перекладача, професійного стандарту;

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

визначення сутності перекладу як акту міжмовної опосередкованої комунікації, а також фундаментальні положення перекладознавства;

змісту основних понять (терміно-одиниць) теорії перекладу;

суспільного призначення і специфіки перекладу (його типів), основних відмінності між письмовим та усним перекладом;

основних вимог до якості тексту перекладу і найважливіших критеріїв аналізу співставлення текстів оригіналу та перекладу;

основних типів перекладацьких трансформацій як інструменту оптимального перекладацького рішення, а також їх причин та й міри їх необхідності та допустимості;

– **уміння/навички:**

вільно орієнтуватися у понятійному апараті та основних прикладних напрямках сучасного перекладознавства;

безпомилково користуватися фаховою термінологією, яка відображає специфічні поняття;

порівнювати оригінал та його переклади та встановлювати найбільш вдалі (оптимальні) варіанти перекладу, застосовуючи так званий «фактор критичного ока»;

здійснювати у процесі перекладу пошук «ключових слів» як відправних точок перекладацьких трансформацій;

здійснювати редакторську правку тексту.

– **комунікація:**

ефективно встановлювати і підтримувати комунікацію в навчальних ситуаціях, здійснювати чіткі та детальні повідомлення на різні теми та аргументувати свою позицію щодо обговорюваної проблеми;

вільно спілкуватись із носіями мови, чітко, детально висловлюватись з широкого кола тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти;

– **відповідальність і автономія:**

застосовувати міжкультурне розуміння у процесі безпосереднього усного і писемного спілкування в академічному та професійному середовищі;

належним чином поводити себе і реагувати у типових академічних, професійних, світських і повсякденного ситуаціях, а також знати правила взаємодії між людьми у різних ситуаціях.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Поняття й категорії перекладознавства					
Тема 1. Визначення і зміст поняття «переклад». Історичні аспекти перекладознавства.	6	2			4
Тема 2. Термін і поняття «переклад» та рівні його реалізації.	8	2			6
Тема 3. Види перекладу і тлумачення.	12	2	2		8
Тема 4. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць.	12	4	2		6
Тема 5. Перекладацькі трансформації.	12	2	4		6
Тема 6. Особливості перекладу літератури різних жанрів і стилів.	12	2	4		6
Разом за змістовим модулем 1	62	14	12		36
Змістовий модуль 2: Лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості редагування перекладів					
Тема 7. Види редагування перекладеної літератури.	8	2			6
Тема 8. Особливості редагування різних видів перекладеної літератури. Мовностилістичні засади відтворення та редагування іншомовних текстів.	12	2	3		7
Тема 9. Втрати при відтворенні тексту й редакторська допомога перекладачеві.	8	2			6
Разом за змістовим модулем 2	28	6	3		19
Усього годин	90	20	15		55

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття Види перекладу і тлумачення.	2
2	Практичне заняття Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць.	2
3	Практичне заняття Перекладацькі трансформації (лексичні).	2
4	Практичне заняття Перекладацькі трансформації (граматичні, стилістичні)	2
5	Практичне заняття Особливості перекладу літератури різних жанрів.	2
6	Практичне заняття Особливості перекладу літератури різних стилів.	2
7	Практичне заняття Особливості редагування різних видів перекладеної літератури.	3
	Всього	15

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ рівень сформованості компетентностей студента оцінюється у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю – екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Виконання практичних завдань теми	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Тема 1	1	2	1			1	5
Тема 2	1	2	1			1	5
Тема 3	1	3	1	2		1	8
Тема 4		2	1				3
Тема 5		1				1	2
Тема 6	1	3	1			1	6
Разом змістовий модуль 1	4	13	5	2	5	5	34
Змістовий модуль 2							
Тема 7	1	4	1	4		1	11
Разом змістовий модуль 2	1	4	1	4	5	1	16
Разом							50

Оцінювання студентів протягом семестру (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Індивідуальне завдання 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання 2	50	100
20	5	15	10		

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	